

kwantitatieve methoden

nr. 60

nieuwsbrief voor toegepaste statistiek en operationele research

Februari 1999
jaargang 20

Vereniging Voor Statistiek
en operationele research

INTENTIE

Kwantitatieve Methoden wil een snel, informeel communicatiemiddel zijn voor artikelen en korte notities die relevant zijn voor de toepassing van statistiek of operationele research, en die een zodanige inhoud hebben dat ze toegankelijk zijn voor een groot aantal leden van de VVS.

Het doel van KM is tweeledig. Enerzijds het bevorderen van de communicatie tussen de VVS-leden die nieuwe methoden toepassen of ontwikkelen. Anderzijds het verspreiden van kennis en inzicht met betrekking tot recente statistische methoden en methoden voor operationele research. Belangrijk zijn hierbij de snelheid van publicatie, het bevorderen van discussie, het bereiken van een zo groot mogelijk deel van de leden van de VVS, en het zo goed mogelijk bestrijken van verschillende toegepaste specialisaties binnen de VVS.

Kopij wordt door de auteurs aangeboden in een vorm die fotografische reproductie mogelijk maakt. Op de binnenzijde van het achterkaft worden richtlijnen voor auteurs gegeven. Als voertaal verdient Nederlands de voorkeur, maar Engels is geen bezwaar voor acceptatie.

Alle artikelen worden gerefereerd. Auteursrechten blijven voor de auteurs; publicatie in KM behoort geen belemmering te zijn voor publicatie in andere vakbladen.

Voorbeelden van bijdragen welke voor publicatie in aanmerking komen zijn:

- Interessante toepassingen die methodologisch van goede kwaliteit zijn, ook indien niet voor alle problemen een oplossing is gevonden.
- Op toepassing gerichte artikelen welke inzicht verschaffen in recente statistische methoden.
- Prepublicaties.
- Teksten van lezingen van toegepaste secties.
- Discussiestukken over grondslagen en methoden.
- Ervaringen met programmatuur.
- Samenvattingen van recente literatuur in de vorm van een overzichtsartikel.
- Reacties en commentaar op eerdere artikelen en korte notities.
- Het signaleren van behoeften aan een bepaalde methode.

STATEMENT OF POLICY

Kwantitatieve Methoden is an informal newsletter of the VVS (Netherlands Society for Statistics and Operations Research). It largely consists of preprints and technical reports in the area of applied statistics and operations research. It aims at fast communication with members of the VVS. Copyrights remain with the author. Circulation of a manuscript through KM ought not impede the publication of a final version in a journal.

Manuscripts, which may be in English, should be sent to one of the editors listed at page 1 of this newsletter.

Subscription is possible only through membership of the VVS, which costs about \$85 for individuals and about \$155 for institutions. For more information please contact

kwantitatieve methoden

uitgegeven door de
vereniging voor statistiek

nieuwsbrief voor toegepaste statistiek en operationeleresearch

jaargang 20
nummer 60
15 februari, 1999

Redactie

Margo G.H. Jansen (Hoofdredactie)
RijksUniversiteit Groningen, Faculteit PPSW, Vakgroep PA&O
Grote Rozenstraat 38, 9712 TJ Groningen, tel 050 3636558, g.g.h.jansen@ppsw.rug.nl

J.G. Bethlehem (SSP, Programmatuur-besprekingen)
Centraal Bureau voor de Statistiek, Hoofdafdeling Automatisering,
Postbus 959, 2270 AZ Voorburg, tel. 070 3374995

C.C.J.H. Bijleveld (SWS)
WODC, Ministerie van Justitie
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag, tel. 070 370 7617

R.J.M.M. Does (BdS)
Universiteit van Amsterdam, Faculteit der Wiskunde en Informatica,
Plantage Muidergracht 24, 1018 TV Amsterdam, tel. 020 5256024

R. D. Gill (SMS)
Universiteit van Utrecht, Mathematisch Instituut,
Budapestlaan 6, Postbus 80010, 3508 TA Utrecht, tel. 030 2533763, gill@math.ruu.nl

J.G. de Gooijer (EcS)
Universiteit van Amsterdam, Faculteit der Economische Wetenschappen,
Vakgroep Kwant. Methoden, Roetersstraat 11, 1018 WB Amsterdam, tel. 020 5254244

A.J. Koning (Boekbesprekingen)
Erasmus Universiteit Rotterdam, Vakgroep Econometrie en Besliskunde,
Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam, tel. 010 4081268/59, koning@wstat.few.eur.nl

J.K. van Ommeren (NGB)
Universiteit Twente, Faculteit der Toegepaste Wiskunde,
Postbus 217, 7500 AE Enschede, tel. 053 4893465

A.D. Oosterhoorn (Statistiek in de media)
Oosterhoorn advies, Populierenlaan 12, 8162 CV Epe, tel. 0578 613750, fax 0578 613775

P.F.G. Vereijken (BMS)
CPRO-DLO Centrum voor Biometrie Wageningen
Postbus 16, 6700 AA Wageningen, tel. 0317 476937, P.F.G.Vereijken@cpro.dlo.nl

INHOUDSOPGAVE

Themanummer:

COMPUTERONDERSTEUND STATISTIEKONDERWIJS

gastredacteuren: **Klaas Sijtsma & Marijtje A.J. van Duijn**

Klaas Sijtsma & Marijtje A.J. van Duijn

Computerondersteund statistiekonderwijs aan de Nederlandse universiteiten:
De stand van zaken

5

Tjaart Imbos & Hannelore Dekeyser

Methodologische en statistische educatie als service onderwijs:
Problemen en mogelijke oplossingen

9

Herman Wynne, Ditte Lokhorst & Paul Westers

Het COSO-project: Computerondersteund statistiekonderwijs

29

Marijke Engels-Freeke & Dirk Paul Flach

Dr. Stat, a computerized statistical aid for psychology students

41

Ben Knevel & Rien van der Leeden

(Mac)Leistat: Computerondersteund statistiekonderwijs aan eerstejaars psychologie
studenten in Leiden

55

Sytze Knypstra

Inference as a dynamic concept

71

Rob Martens & Henry Hermans

Independent learning with ICT: two studies on electronic support

81

Notities & Commentaren

Pieter van Casteren, Freek Huele & Ronald Mulder

"Maximizing the simulation output: A competition" opnieuw bekeken

97

Programmatuurbesprekingen

107

Boekbesprekingen

109

Wat ik nu toch weer zag: statistiek in de media

141

